

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/893/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814214899
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3814214899.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a členiek JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Stanislavy Miklánkovej v právnej veci navrhovateľa Slovenská sporiteľňa, a.s., IČO: 00151653, Bratislava, Tomášikova 48, zast. JUDr. Roman Kvasnica, advokát so sídlom Piešťany, Sad A. Kmeťa 24 proti odporcovi K. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., A. nám. XXX/XX, v konaní o zaplatenie 4452,75 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 24. júna 2015, č. k. 9C/28/2015-80, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti - vo výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšnej časti, potvrdzuje .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva .

odôvodnenie:

Vo zvyšnej časti, ktorou navrhovateľ uplatnil proti odporcovi nárok na úroky 17,9% z dlžnej istiny od 23.11.2013, návrh navrhovateľa zamietol.

Rozsudok vychádza zo skutkových zistení, že účastníci konania uzavreli dňa 18.10.2010 zmluvu o úvere č. 374036462, ktorej súčasťou boli aj Všeobecné obchodné podmienky. Na základe tejto zmluvy navrhovateľ poskytol odporcovi 3.000 eur s úrokovou sadzbou 17,9%. Odporca neplnil dohodnuté zmluvné povinnosti, neplatil v stanovenom termíne dohodnuté splátky, preto v zmysle bodu 7.6.1. Všeobecných obchodných podmienok navrhovateľ pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti poskytnutého úveru ku dňu 19.11.2013. Ku dňu 22.11.2013 dosiahla výška splatného dlhu odporcu 4.452,75 eur. Navrhovateľ vyzval odporcu listom z 27.01.2014 na zaplatenie celej dlžnej sumy. Súčasne žiadal aj úrok z omeškania od 23.11.2013 do zaplatenia. Na základe týchto skutkových zistení, okresný súd dospel k právnomu záveru, že medzi účastníkmi konania bol založený právny vzťah podľa § 497 Obchodného zákonníka a podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V zmysle uvedenej právnej úpravy má navrhovateľ právo proti odporcovi na zaplatenie zostatku dlhu ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, ktorý je vo výške 4.452,75 eur a zároveň aj právo na úroky z omeškania od 23.11.2013. Úrok z úveru vo výške 17,9% z dlžnej istiny od 23.11.2013 nepovažoval okresný súd za oprávnený. Vychádzal z právnych záverov k otázke úroku z úverov po dni splatnosti úveru, ktoré podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.09.2012 a aj uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo 143/98, patria navrhovateľovi do dňa konečnej splatnosti úveru. Odporca navrhol, aby svoj dlh mohol uhradiť v splátkach po 20 eur mesačne. Vzhľadom na výšku dlhu, pri navrhovanej splátke by odporca nebol schopný platiť ani len úrok z omeškania, preto mu zaplatenie dlhu uložil okresný súd v zákonnej trojdňovej lehote. Úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania, ktorú špecifikoval podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z.

Proti tomuto rozsudku, jeho výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšnej časti, navrhovateľ podal včas odvolanie. Navrhol zmeniť rozsudok okresného súdu v napadnutej časti a návrhu vyhovieť, resp. rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. - nesprávne právne posúdenie veci a podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. - postupom okresného súdu mu bolo odňaté právo konať pred súdom.

1. V odôvodnení svojho odvolania vytykal okresnému súdu, že výrok o nepriznaní úrokov z úveru od dátumu splatnosti úveru, bližšie neodôvodnil. Nie je zisťiteľné, o aké zákonné ustanovenia, prípadne ustanovenia zmluvy okresný súd svoj názor opiera, ani to, akými právnymi úvahami sa pri formulácii tohto právneho názoru riadil. Prítom ani rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 01.07.2000, sp. zn. 4 Obo 143/98, na ktoré okresný súd poukázal, neobsahuje žiadne odôvodnenia takéhoto právneho názoru. Vzhľadom na absenciu riadneho odôvodnenia napadnutého rozsudku v jeho zamietavej časti, v rámci odvolania sa môže obmedziť len na konštatovanie nesprávnosti tohto právneho názoru okresného súdu. Súčasne poukázal na ustanovenie bodu 7.4.2. Všeobecných obchodných podmienok, ktorými okresný súd vykonal na pojednávaní dokazovanie, v zmysle ktorého sa úver úročí denne odo dňa poskytnutia úveru (vrátane) do dňa predchádzajúceho dňu splatenia úveru (vrátane). Z tohto ustanovenia Všeobecných obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou zmluvného vzťahu podľa § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka, je zrejmé, platenie úrokov bolo dohodnuté až do splatenia úveru, nie len do zosplatenia úveru. Okresný súd toto ustanovenie zmluvy vôbec neaplikoval, pričom odmietnutie jeho aplikácie vôbec neodôvodnil. Súčasne uviedol, že zákonná úprava neobsahuje žiadne ustanovenie alebo ustanovenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť taký záver, ku ktorému dospel okresný súd. Úrok je cenou peňazí, odplatom za ich použitie. Z takéhoto všeobecne akceptovaného chápania úroku je potom potrebné (pri absencii opačnej právnej úpravy) vyvodiť jednoznačný právny záver, že úrok je potrebné platiť až do vrátenia peňažných prostriedkov. Medzi účastníkmi bolo dohodnuté v zmluve, že úrok sa platí až do splatenia úveru. Takáto dohoda nie je v rozpore so žiadnym kogentným ani dispozitívnym zákonným ustanovením. Naopak rovnaký záver vyplýva i z platnej úpravy Obchodného zákonníka.

2. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (uplatneným nárokom). Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR. Ak súd pri odôvodnení rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O.s.p., dochádza k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je na plnené reálnym spôsobom. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ súd náležite neodôvodní svoje rozhodnutie, odníme účastníkovi konania právo konať pred súdom. Je zrejmé, že prvostupňový súd sa pri odôvodnení časti zamietajúceho výroku odvolaním napadnutého rozsudku dôsledne ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. neriadil, keď svoj právny názor o trvaní práva na úroky ničím neodôvodnil. Súd prvého stupňa najmä neuviedol, o aké zákonné ustanovenia tento právny záver opiera a prečo neaplikoval ustanovenie bodu 7.4.2 Všeobecných obchodných podmienok. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je v tejto otázke nepreskúmateľné pre absenciu akéhokoľvek odôvodnenia.

Odporca nevyužil svoje právo na písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa a zostal v odvolacom konaní pasívny.

Krajský súd preskúmal vec v intenciách ust. § 212 ods. 1 O.s.p., v medziach podaného odvolania a jeho dôvodov a zistil, že rozsudok okresného súdu je v napadnutej časti - jeho výroku o zamietnutí návrhu v napadnutej časti, vecne správny, a preto je potrebné tento potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. O odvolaní navrhovateľa rozhodol bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie nebolo potrebné nariaďovať. Suspenzívne účinky odvolania navrhovateľa nedopadajú na výrok rozsudku okresného súdu, ktorým bol priznaný nárok navrhovateľa proti odporcovi na zaplatenie istiny a úrokov z omeškania a tento výrok nadobudol právoplatnosť (§ 206 ods. 2 O.s.p.).

1. Imanentným znakom demokratického štátu je také judikovanie súdov, že v identických prípadoch bude jeho rozhodnutie vo veci zásadne identické.

V prejednávanej veci je potrebné zodpovedať na právny problém, či veriteľovi patria dojednané úroky z úveru aj po splatnosti celého dlhu dlžníka, až do doby zaplatenia celého úveru a k tomu aj sankčné úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, alebo veriteľovi - navrhovateľovi po splatnosti celého dlhu patria iba úroky z omeškania. K tejto otázke zaujala súdna prax záver, že veriteľovi po splatnosti celého dlhu patria iba sankčné úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Navrhovateľ sa dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa. Zmena záväzku prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. K predčasnému zosplateniu záväzku došlo konaním veriteľa. Predčasné zosplatenie úveru predstavuje jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej sumy. Rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne vracia a spláca, za čo patrí veriteľovi úrok. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. Veriteľ teda navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Jednorazovým zosplatením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navyšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o proti právny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z.z. Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Na podporu právnej argumentácie odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18.09.2012, sp. zn. IV. ÚS 476/2012-14, kde ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný výklad rozhodnutia krajského súdu, keď po zosplatení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru. Napokon okresný súd vo svojom rozhodnutí aj poukázal na uvedené rozhodnutie ÚS SR.

2. Navrhovateľ uplatnil vo svojom odvolaní odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. spočívajúci v postupe súdu, ktorým mu odňal právo konať pred súdom. Vytýkal okresnému súdu, že odôvodnenie rozsudku o čiastočnom zamietnutí návrhu - úrokov z úveru, nezodpovedá kritériám podľa ust. § 157 ods. 2 O.s.p., pretože len odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 143/98 a Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012. Súčasne poukázal na to, že ani označené rozhodnutie NS SR neobsahuje odôvodnenie právneho záveru o nepriznaní úrokov z úveru po splatnosti úveru. Odňatie práva konať pred súdom v prejednávanej veci odôvodnil aj tým, že okresný súd ani vo svojom rozsudku nevysvetlil, z akého dôvodu neaplikoval vo veci zmluvné dojednania bod 7.4.2. Všeobecných obchodných podmienok, ktoré umožňujú nárok aj na úrok z úveru a na úroky z omeškania po splatnosti úveru.

K otázke nedostatku dôvodov v rozhodnutí súdu zaujalo právny záver občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR dňa 15. decembra 2015- vid' Zbierku stanovísk NS a súdov SR 1/2016 č. 2. V zmysle uvedeného záveru nedostatok dôvodov rozhodnutia sa považuje za inú vadu konania a nezakladá právny záver o odňatí možnosti konať pred súdom. Len v prípade, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov, podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o dôvod zakladajúci záver o odňatí možnosti konať pred súdom.

V prejednávanej veci sa okresný súd v odôvodnení svojho výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľa v časti o úrokoch z úveru, síce podrobne nezaoberal neopodstatnenosťou tohto nároku, avšak presne označil rozhodnutia, v ktorých boli vyslovené právne závery k tejto otázke, ako ich judikovali Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí 4 Obo 143/98 a Ústavný súd SR rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012. Podľa názoru odvolacieho súdu, odkaz na uvedené rozhodnutia NS SR a ÚS SR, ktoré sú prameňom práva, sú dostatočným argumentom, ktorým súd odôvodnil svoje rozhodnutie. Označené rozhodnutia sú zverejnené a navrhovateľ mal možnosť konfrontovať správnosť rozhodnutia okresného súdu s označenými rozhodnutiami (čo sa aj nepochybne stalo, keďže ich v odvolaní aj spomína).

V dôsledku uvedeného, navrhovateľom uplatnené odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. f) a § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., nie sú v prejednávanej veci spôsobilými odvolacími dôvodmi, a preto bolo potrebné rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdiť.

V odvolacom konaní úspešnému odporcovi by patrilo právo na náhradu trov konania podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Náhradu trov však neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.), preto mu náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné .